

Benyttelsen af Mejemaskiner i Sommeren 1873.

Som det var at vente har der iaar været et meget stort Antal Mejemaskiner i Brug her i Landet, og Fabrikanter og Kommissionærer have langt fra kunnet tilfredsstille Efter-spørgslen, thiøndt mange Hundrede ere blevne solgte. Grunden hertil er naturligvis navnlig den forøgede Vanffelighed ved at stifte det tilstrækkelige Antal Høstfolk og tillige den temmelig betydelig forøgede Løn, som disse krævede, men desuden maa det ogsaa siges, at denne Maskine nu efterhaanden har naaet en større Modenhed i sin Konstruktion, saa at den baade arbejder billigt og godt. Dette er ogsaa i det væsentlige bleven bestrykt ved Brugen af den i denne Sommer, om endstjøndt den vanskelig vil komme til at arbejde under vanskeligere Forhold end iaar: stærk Vejefæd, der tilmed ofte var kastet i Hvirvler, jævnlig en opblødt Brund og ofte en uforberedt Mark, hvor hverken Sten vare omhyggelig aff samlede eller Ugerfurer jævned. Da nu hertil kommer, at Maskinen er temmelig sammensat og kun lidt kjendt, og at man ikke i en travl Tid kan vente sig ret stor Taalmodighed med Maskinens Indstilling og Tilretning, saa kan det ikke undre, at der fra flere Sider høres Misfornøjelse med den, og mange Steder har den virkelig kun faaet Lejlighed til at udrette meget lidt. Det

hedder saaledes i en Beretning fra Stevns, at man paa en Gaard paa 500 Tdr. Land besaaet Jord, kun har kunnet bruge den paa 33; og i en Beretning fra Roeskildeegnen siges det, at vel kan Maskinen meje 1 Td. Land i Timen, men at to gode Maskiner dog paa Grund af Forsinkelser, Smørelser, Regnbygger, tabte Struer, Omstilling af Bingerne, nye Ruffer, Skjærping af Knivene, knækkede Fingre o. l., kun have givet et Nettoudbytte for dem begge tilfammen af 21 Tdr. Land Hvede og 15 Tdr. Land Havre i 4½ Dag. Vi nævne dette, ikke for at der derefter skal faldes nogen Dom, men for at vore Uddrag af de modtagne Beretninger skulle være saa upartist refererende som muligt. Det langt overvejende Antal af Beretninger udtale sig imidlertid saa bestemt om Maskinens Fordelagtighed, at man sikkert kan sige, at den nu har vundet Fodfæste paa vor Jord, og det er ikke blot de større Gaarde, der finde deres Regning ved at anskaffe den, men ogsaa mange Bønder have brugt den med Tilfredshed iaar, og flere ville ad Aare følge deres Exempel. Fra mere end en Bedrift karakteriseres den allerede som et for Fremtiden uundværligt Redskab. Af de indførte Maskiner, er det især Samuelsons Royal, Johnstones og Bamletts Mejemaskiner, og Woods Slaamaskiner, der have vundet Udbredelse, og som alle omtales som gode og fordelagtige; af indenlandske Mejemaskiner fremhæves i flere Beretninger den fra Langes Fabrik i Næstved, hvoraf der i denne Sommer har været 30 i Brug.

Af de modtagne Beretninger tro vi at de nedenstaaende ville have særlig Interesse for Læseren:

Fra Saxkjøbingegnen. Mejemaskinerne have iaar begyndt at faa Indgang her i Eggen, og de roses meget. Her er solgt mange af Woods „New Champion“, og der er ogsaa kommet endel af de ved Auktionen i Kjøbenhavn bortsolgte havarerede amerikanske Maskiner. Disse ere fra Firmaet D. M. Osburne & Co. i New York og benævnes „The Kirby“. Denne Maskine skal være en Del udbredt i Slesvig. 2 af disse Maskiner bleve kjøbt hertil Gaarden og have tilligemed Woods

mejet saa godt som al Sæden. Forderne ere alle udrainede, og der blev da, førend Maskinerne bleve satte i Gang, mejet alle Forpløjningerne og langs med Grøfterne, saa at Maskinerne gif paa langs af Agrene. Der blev paa denne Maade mejet 96 Tønder Land Hvede, 52 Tdr. Land Byg, 40 Tdr. Land Havre og 22 Tdr. Land Blandsæd. Hveden laa noget ned, det øvrige Korn stod godt op. Til Opbinding ved hver Maskine blev brugt 7 à 8 Mænd og Køer, og der mejedes i $10\frac{1}{2}$ Arbejdstime imellem 8 à 9 Tdr. Land. For at faa det Hele i en bestemt Gang prøvede vi os frem, hvor stærkt vi skulde kjøre, for at baade Hestene og Folkene kunde have et passende overkommeligt Arbejde. Omgangen, som Maskinen gif, og i hvilken Binderne vare opstillede med hver sit Stykke, var 1040 Alen; denne Strækning mejedes i 10 Minuter, og hver Binder havde da i denne Tid 13 à 14 Neg at binde. Maskinen tog en Bredde af knapt $2\frac{1}{2}$ Alen; det mejede Areal i de 10 Minuter udgjorde omtrent 2500 □ Alen, hvilket for Timen udgjør rigelig en Td. Land. Binderne havde Lov til at binde Hvedenegene saa store de kunde efter Woods Maskine, som omtrent aflægger $\frac{1}{4}$ flere Neg end The Kirby. Arbejdet for Binderne var ej strengt, og naar Ruffene holdt deres Omgang i den bestemte Tid, vare alle Binderne færdige, naar Maskinen kom. Mejemaskinerne ere jo i de senere Aar undergaaede meget væsentlige Forbedringer; for den, som har arbejdet med de første, som kom her til Landet, synes det, at man absolut maatte stille den Fordring til en saadan Maskine, at den skulde være temmelig mastv i sin Bygning, og man nærede en vis Mistillid, naar man har seet dem saa spinkelt byggede. De første, man har kjendt her, ere alle engelske, og man ved jo og fra andre Maskiner, at Englænderne nødig give Slip paa at give deres Maskiner en vis Massivitet; de nyere, som først i de senere Aar ere komne her til Landet, ere for det meste amerikanske, de ere meget spinkle i deres Bygning, som vel tildels har sin naturlige Grund deri, at Amerika skal raade over det bedste

Fern. Maskinerne have som nævnt, her paa Gaarden kun arbejdet paa udrainet Jord, og de have maattet udholde en haard Prøve, idet de have maattet gaa over Udstit, Tverfurer, Vandfurer o. s. v., som jo ere meget ugunstige for Mejemaskiner. De have bestaaet denne Prøve udmærket; der er ej saameget som en Skrue, et Knivsblad eller Lign. gaaet itu. Woods New Champion er i hele sin Bygning aldeles forskjellig fra den første af Woods, som blev bekjendt her i Landet, idet den mere har nærmet sig til Samuelsons Konstruktion. Det er en meget simpel Konstruktion og frembyder særdeles mange Fordele, navnlig derved at begge Axlerne, som drive Vingernes og Knivene, ligge højt fra Jorden; den trækkes meget let af 2 Heste, og frembyder desuden den store Fordel, at Manden, som sidder ved Siden af Maskinen, med den ene Haand er istand til at stille Maskinen højere eller lavere efter Behag ved Hjælp af en Vægtstang. Dette har en stor Betydning; kjører han i opretstaaende Sæd, kan han ved hver Plet Sejlesæd, han kommer til, sænke Maskinen og lade Knivene stryge Jorden, om han vil, og saa igjen i opretstaaende Sæd give denne den forrige Stilling.

Bed „The Kirby“ er Konstruktionen og Forbindelsen mellem Drihvjulet, Krumtappen og Bingeapparatet ej nær saa god, men Maskinen arbejder godt og trækkes af to Heste, om den ej gaaer saa let som Woods. Derimod synes Konstruktionen af Bingeapparatet at slaa alt hvad der tidligere er fremkommen. 3 Reglen er det jo saa, at Maskinerne have 4 Binger, hvoraf de 2 ere blinde, de 2 aflæggende; hos Woods kan man saa 1, 2 eller 3 blinde, og da 3, 2 eller 1 aflæggende, og baade de blinde og de aflæggende Binger bevæge dem alle i en og samme Omkreds. Bed „The Kirby“ er der 5 Binger, hvoraf den ene lægger af, og de 4 ere blinde, men medens den aflæggende Binge gaaer i en Bue fra Knivene til Enden af Bordet, hvis Bund den følger, forandre de blinde Binger strax deres Stilling, naar de have gjort deres Arbejde, som er at bøje Kornet hen til Knivene, og gaa næsten lodret op ad. Denne

Maskine er derfor meget let at stille, saa at den lægger nøjagtig af og har den Fordel, at Bingerne kunne gaa meget nær til Knivene, som er af stor Bigtighed i forskjellig liggende eller hængende Sæd som og i Blæst, uden at disse, som ellers er Tilfældet paa de øvrige Maskiner, ere tilbøjelige enten til at flæbe nogen Sæd bort med af Bordet, eller de bøje det ej tilstrækkelig mod Knivene, saa at disse skjære Axene af de Dufte, som ligge nær Jorden. Aflægningen af Regene udføres ofte mindre godt i ulige staaende og liggende Sæd, idet de enten ere vanskelige at samle, eller de ikke lægges saa langt ud til Siden, at det undgaaes, at Hestene i næste Omgang komme til at træde paa dem. Disse Smaafejl er The Kirby fri for. Den kan tillige bruges som Slaamaskine; Bordet tages da af, og der paasættes mindre Ganghjul ved Enden af Knivene.

Lejesæd mejer New Champion bedst, hvilket skyldes det ovennævnte snilde Apparat, men en stor Fejl ved denne, som ved alle øvrige, er, at Knivene klippe Axene af, naar Lejesæden ligger ind til Maskinen. Det fra Stangen til Maskinen anbragte Skraabrædt gjør ikke tilstrækkelig Nytte i dette Tilfælde, og det er at vente, at Fabrikanterne ville have deres Opmærksomhed henvendt herpaa, da det synes at kunne ændres paa en simpel Maade.

Fra Egnen ved Brøns. Der er iaar benyttet ikke saa Slaamaskiner, saa der er slaaet adskillige 100 Tønder Land Gesteng med dem; de udførte i Reglen Arbejdet fuldt saa godt som det lader sig gjøre med Leen. Man har mest benyttet Woods Slaamaskine, der har en rigelig 2 Alen bred Kniv, og hvormed slaaes 6—8 Tdr. om Dagen; et og samme Par Heste kan godt udholde at trække den. Prisen er 240 Rdlr. for Slaamaskinen; ønsker man Mejeapparat med, koster den 280 Rdlr. Til Mejningen udfordres en Kust og en Mand, der med en Rive søger at erstatte det Arbejde, der ved de almindelige Mejemaskiner udføres af Riverne. Den udfører Mejningen godt, navnlig i god stærk Sæd, der ikke ligger aldeles fladt ad Jorden, i hvilket Tilfælde den naturligvis ikke kan meje langs ad

Lejet, hvorimod den gjør det fortrinligt, naar den gaaer imod. Der fordres 3—4 Arbejdere, alt eftersom Sæden er. I tynd Sæd, navnlig Hvede, har man, naar man har Vinden bag ind, vanskeligt ved at undgaa, at enkelte Straa tabes og ved at sætte sig paa Fingrene hindre den staaende Sæd i at komme i Berøring med Kniven, saa at et enkelt Straa kan blive staaende; ellers gjør den Mejnningen en Del bedre end Leen, ingen Straa knækkes, og ingen Kjerne slaaes af. Jeg har mejet mit Korn med den, og jeg har selv i Blandsæd, der laa stærkt og var fuld af Biffer og Ørter, været særdeles tilfreds med den.

Mejemaskinerne har man ogsaa med Held anvendt sydpaa til Kapsen, og derved undgaaet den dyre Skjæring med Segl eller Kapskniv, hvilket turde være den bedste anbefaling for den, da det viser, at den behandler Sæden langt skaansommere end ste kan med Leen. Da jeg først fik min, efterat min Kaps var skaaren, har jeg ikke selv prøvet den; saavel til Mejning som Slaaning er det bedst, naar Sæd og Græs ikke er altfor vaad; dog gaaer det ogsaa godt, naar dette er Tilfældet.

Paa Marsken kan den ikke bruges, som den er, da Kniven ej kan sættes let nok, idet Fingrene, der i almindelig Gesteng synke ned i den mer eller mindre bløde Bund, paa den haarde Klægbund have Kniven lidt i Vejret, og da det tætte Marskgræs maa slaaes aldeles i Bunden, saa maa Fingrene gøres tyndere og tillige maatte sættes noget mere sammen; naar dette steer, er der ingen Tvivl om, at den kan anvendes. Der er i Brede Bro, to Mil syd herfor, affat over 30 Slaamaskiner; ogsaa fra Kolding er der solgt nogle herud paa Egnen; saavidt jeg huffer er det Clippers, der ere smukkere og dyrere, men slaa efter mit Skjøn knapt saa godt. Der er ogsaa, dog ikke i den nærmeste Omegn, anskaffet Mejemaskiner, der selv aflægge Sæden og udføre det godt; de bedste koste omtr. 370 Rdlr., men da de ej kunne benyttes til Slaaning og gaa endel tungere, ville de næppe her paa Egnen, hvor saagodt som ingen rigtig store Gaarde findes, og hvor man i saa

høj Grad lægger Vind paa Græsning, finde nogen Udbredelse. Min Slaa- og Mejemaskine har arbejdet, uden at noget Brud eller Banfælighed er indtruffen. Til næste Aar ville de sikkert vinde megen Udbredelse, hvortil naturligvis den høje Dagløn, 7 à 8 Ɔ og Kisten for at slaa Græs og 5 Ɔ i Høsten, vil bidrage.

Fra Horsensegnen: Ikke faa Gaarde, ogsaa blandt de mindre, have iaar anskaffet og benyttet Mejemaskiner; hertil Eggen er det især Samuelsons & Co.s selvaflæggende „Royal“ ved H. C. Petersen & Co. i Kjøbenhavn, og Johnstones selvaflæggende Mejemaskine, ved Fabrikant Andersen paa Svanholm ved Kjøbenhavn, som ere anskaffede. Jeg har om Brugen af disse Mejemaskiner kun hørt udtale en Mening — stor Tilfredshed, og navnlig: at der ingen væsentlige Misligheder ere forbundne med Brugen af Mejemaskinerne, at væsentlige Brud eller Standsninger ikke have fundet Sted, at de have fremmet Høstningen overordentlig meget, og at Spild af Kærne er mindre ved Høstningen med Mejemaskinen end med Leen, — og har jeg endogfaa hørt udtale den Mening, at Merspildet paa store Gaarde ved Høstning med Le i et Aar beløber sig til mere end Prisen for en Mejemaskine. At en Mejemaskine bør være selvaflæggende for at væsentlige Fordele kunne opnaaes, er sikkert udenfor al Tvivl.

Fra Rødbjægen: Mejemaskinerne have været benyttede efter en stor Maalestok; enhver større Gaard har idetmindste een, og selv mindre Jordbrugere anskaffe den, og i Reglen ere Folk særdeles fornøjede med den. Her paa Eggen er især anskaffet Samuelsons „Royal“ og Woods „Champion“ samt enkelte amerikanske af „Johnstones“.